

3

NOVI MESTI

ISSN 2217-5628

9 772217 562008 >

150 din.

BROJ 404 24. I 2019.

Kaznena politika
Doživotna
dilema

Putin u Beogradu
Tresla se
gora...

Prilog
Odnos Srbije
i Nemačke
kroz jezik

Vesna Pešić

VUČIĆA SU
PROTESTI JAKO
UZDRMALI

Amazon u komši

Amerikanci su se toliko navikli da sve kupuju u dva klika preko interneta, i to pre svega na Amazonu, da mlađe generacije gube interesovanje za svaku vrstu kupovine koja ne uključuje udobnost fotelje i skrolovanje po ekranu tableta ili pametnog telefona. Prema statistici iz 2018. godine, oko 300 miliona Amerikanaca ima Amazon račun, a sajt preprodaje i prodaje gotovo sve – od naslova retnih knjiga preko filmova i muzike koji nakon pretplate mogu da se gledaju i slušaju *live* do pokretnih kućica za stanovanje, živih bubamara i svežih puter-kikiriki sendviča. I dok jedni obožavaju to što im je gotovo sve nadohvat ruke, drugi upozoravaju na monopolističku prirodu Amazona, koja uključuje damping cene, brutalno gušenje konkurencije i uništavanje čitavih biznisa, kao što su, na primer, knjižare.

Krajem prošle godine razgovori za i protiv kad je Amazon u pitanju zaoštrili su se, posebno u Njujorku, i to nakon što je je obelodanjeno da će jedno od novih, ravnopravnih sedišta kompanije biti u njujorškoj opštini Kvins. Prvo sedišta je u Sijetlu, odakle je Amazon i počeo, a treće je najavljeno za Kristal Siti u Virdžiniji. Centar u Njujorku je poznatiji kao HQ2 (Headquarters 2) i izgradnja uskoro treba da počne u Long Ajland Sijetu, delu Kvinsa donedavno poznatom po pristupačnim umetničkim studijama za iznajmljivanje, mnoštvu skladišnog prostora i jednoj od najbolje čuvanih tajni grada, kafani kod Vese. Vesa je, razume se, naš čovek koji pravi odlične čevape, a u Long Ajland Sijetu su relativno donedavno bile i prostorije jedine organizovane grupe za pomoć ljudima iz cele bivše Jugoslavije RACCOON.

Još pre nego što je Amazon najavio

Odluka Amazona, jedne od najvećih svetskih tehnoloških kompanija, da napravi svoje drugo sedišta u Njujorku, sa stvaranjem 25.000 novih radnih mesta, ipak nije dočekana raširenih ruku

Piše: **Marija Šajkaš**

vio da će tu izgraditi centar, Long Ajland Siti, ili skraćeno LIC, postao je mesto sa uočljivom gentrifikacijom. Skladišta i jeftini studiji uglavnom su nestali, a na njihovim mestima se ubrzano dižu moderne višespratnice sa stanarinom koja premašuje i onu na delovima Menhetna. Upravo je objavljeno da je prosečni lični dohodak stanara u novogradnji ovog dela grada 133.000 dolara. Istovremeno, LIC je mesto u kojem se nalaze veliki kompleksi zgrada sa povlašćenim stanarinama. Najpoznatiji takav je Kvinsbridž Hausing, čijih oko 6.000 stanovnika ima prosečan dohodak od 15.000 dolara

godišnje. Osim našim ljudima, LIC je dom velikom broju imigranata iz latinoameričkih zemalja, Grčke i sve više iz Kine.

SKAMAZON: I dalje nije poznato šta će HQ2 biti. U promotivnom materijalu koji je osvanuo u poštanskim sandučićima ljudi u Kvinsu, Amazon se novim komšijama predstavio kao "kampus". Deo nepoznanice je tu i zahvaljujući činjenici da kompanija nije dobila dozvolu za izgradnju kampusa na regularan način, što će reći putem transparentnog procesa u kojem bi učestvovali obični ljudi iz kraja i predstavnici gradske uprave, već je iskorišćen opskuran državni zakon koji ima veze sa ekonomskim ulaganjima u lokalnu privredu. Aktivisti, o kojima će kasnije biti nešto više reči, u ovome vide dogovor tri čoveka iza zatvorenih vrata i cela akcija, budući nedovoljno transparentna, dobila je nadimak "Skamazon" (Skam je na engleskom prevara).

U nedeljama pre nego što je zvanično objavljeno da će Amazon doći u HQ2, guverner Njujorka Enderju Kuomo javno je lobirao, uključujući i sad već čuvenu rečenicu da će ako bude potrebno promeniti svoje ime u Amazon Kuomo. Od guvernera smo saznali i da je Njujork pogodan grad jer tu već ima lokalnog talenta, uključujući i razvijenu tech industriju, IBM je, npr., osnovan u Njujorku, tu su Blumberg, sve veći Gugl i Fejsbuk, a čuveni univerzitet Kornel upravo je u gradu, na Ruzvelt Ajlandu otvorio i svoj tech kampus.

Na šta su se to tačno, u ime Njujorčana, obavezali guverner i gradonačelnik Kuomo i Bil DeBlazio, dva ogromna ega čija je dosadašnja "saradnja" najviše podsećala na "ja u klin, ti u ploču"? Pre svega Amazon, čiji je vlasnik Džef Bezos, koji je prema upravo objavljenoj Forbsovoj listi trenutno najbogatiji čovek na planeti, dobiće poreske olakšice od grada i države Njujork

Njujorški tabloid

luku

u iznosu od, sva je prilika, više od jedne milijarde dolara, potom trista hiljada kvadratnih metara prostora na obali Ist Rivera i heliodrom.

Zbog čega je to potrebno, zapitali su se ne samo lokalci u kafani kod Vese nego i mnogi drugi? Iz obe kancelarije odmah je došlo "objašnjenje" da je time osigurano 25.000 visoko plaćenih novih radnih mesta, da to znači dodatne prihode za lokalne biznise, razvoj infrastrukture i tome slično. Ovo, međutim, nije bilo nimalo ubedljivo i u kratkom roku je imalo bar dve posledice, obe propraćene u javnosti. Prva je bila brzopotepno samoorganizovanje lokalaca, imigrantskih i drugih grupa, umetnika, progresivnih političara od kojih neki imaju težinu poput Aleksandrije Okasio Kortez i urbanističkih stručnjaka povezanih u neformalnu koaliciju za očuvanje LIC-a. Druga je došla od Amazona u vidu angažovanja većeg broja lobista.

Šta to tačno aktivisti traže, odnosno ne žele? Prvi na listi je strah da će običan svet, koji još uvek živi u LIC-u i okolini, biti primoran da se iseli zbog još viših cena stanova i usluga. Za njih, 25.000 novih rad-

Amazon centar u Njujorku poznatiji je kao HQ2 i izgradnja uskoro treba da počne u Long Ajland Sitiju, delu Kvinsa donedavno poznatom po pristupačnim umetničkim studijima za iznajmljivanje, mnoštvu skladišnog prostora i jednoj od najbolje čuvanih tajni grada, kafani kod Vese

nih mesta znači isto toliko ljudi na ulicama i u gradskom transportu, što je broj za koji se golim okom vidi da njujorški metro, u stanju u kojem je trenutno, ne bi mogao da izdrži.

LIC je već jedan od najgušće naseljenih delova Kvinsa, s manjkom škola, igrališta i zelenih površina. Dodajmo tome da se u celom Kvin-su broj knjižara može nabrojati na prste jedne ruke. Na skupovima se posebna pažnja posvećuje Sijetlu, iz kojeg je Amazon (istina, uz

Majkrosoft) potekao, i činjenici da ljudi srednjih primanja tamo ne mogu da priušte da žive. Ljudi se dalje bune jer ne žele da u komšiluku imaju kompaniju s prilično lošom reputacijom. Između ostalog, na skupovima se Amazonu trenutno zamera to što svoje zaposlene u skladištima izrabljuje, što ih plaća minimalno i što im je bord direktora sastavljen od isključivo belih ljudi. Sa indignacijom se spominje i planirani heliodrom, u kojem mnogi vide ne nuždu nego simbol kapitalističke osionosti. Liberalnim Njujorčanima, naviknutim na to da se svačije mišljenje čuje, smeta činjenica da je dogovor (koji po svemu sudeći nije konačan) napravljen bez javne rasprave i svim silama se trude da utiču na nove komšije. Dosad su uspeali u tome da se napravi "savetodavno telo" sastavljeno od lokalnih grupa, koje će predstavljati vezu između Amazona i komšiluka.

I tako se priča o HQ2 u LIC-u, u zavisnosti od toga koga pitate, polako pretvara o priču o progresu i kapitalizmu nasuprot očuvanju komšiluka i humanizmu. Sa druge strane, i jedni i drugi gotovo sve što im treba naručuju na Amazonu. **z**